

אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזֶר, לֹא מִכָּאן מִשְׁמַע, אֶלָּא מִכָּאן, שְׁפָתוֹב (תהלים עז) רְאוּךְ מִיָּם אֱלֹהִים, רְאוּךְ מִיָּם יַחִילוּ אַף יִרְגְּזוּ תְהוֹמוֹת.

וְהִינוּ מֵה שְׁשִׁינֵנו, אֶלְךָ עוֹלָמוֹת הָיוּ טָרָם שֹׁבְרָא הָעוֹלָם, וְזִיו כְּבוֹדוֹ הָיָה מִתְפַּשֵּׁט וּבוֹרָא עוֹלָמוֹת וּמַחְרִיב אוֹתָם, עַד שֶׁעָלָה כְּרָצוֹן לִפְנֵינוּ לְבִרָא אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה. וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה הִתְפַּשֵּׁטוּ שְׁפִי אוֹתִיּוֹת מִשְׁמוֹ, וְקִיָּם אוֹתָן, וּשְׁפִיָּם אַחֲרוֹת נִחְקְקוּ לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, אַחַת בְּתוֹךְ אַחַת. חִקַּק אַחַת וְחִזְרוּ שֵׁלֵשׁ, וְחִקַּק אַחַת אַחֲרֵת וְחִזְרוּ שְׁפִיָּם, עַד שֶׁעָלוּ עֶשֶׂר. נִחְלְקוּ אוֹתָן עֶשֶׂר וְחִזְרוּ לְשִׁלְשִׁים וּשְׁפִיָּם, וְהֵם שְׁלִישִׁים וּשְׁפִיָּם נְתִיבוֹת חֲכָמָה. אֵלּוּ נִחְלְקוּ בְּחִקְיֹקוֹתֵיהֶם לְעֶשֶׂר, וְחִזְרוּ לְאַרְבָּעִים וּשְׁפִיָּם. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, מִי שִׁישְׁגִּיחַ, יִשְׁגִּיחַ בְּכַעֲתַת הַלֵּב, יִסְתָּם, וְאִין שְׁפוֹתָחִים לוֹ. וְעַל זֶה כְּתוּב (ישעיה מב, ח) אָנִי ה' הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן וְתַהֲלִיתִי לְפָסִילִים. וְכַתוּב (שמות ב) לֹא תַעֲשֶׂה לָּךְ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה.

אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזֶר, הִתְהוּם הָיָה נִשְׁקַע בְּאַרְבַּע אַבְנִים, וְהִטְבְּעוּ לְמַטָּה עַל אֶבֶן אַחַת, שֶׁהוּא הָעַמּוּד, וְעַל זֶה הָעוֹלָם עוֹמֵד. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (איוב לח ו) עַל מָה אֲדַנְיָהּ הִטְבְּעוּ אוֹ מִי יֵרָה אֶבֶן פְּנִתָּה. אָמַר רַבִּי זִירָא, זֹהוּי הָאֶבֶן שְׁמִמְנָה הַשְּׁפִת הָעוֹלָם, וְעַלֶּיהָ הָעוֹלָם עוֹמֵד, וְהוּא קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, וְהוּא טְבוּרוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּמִמְנָה יֵצְאוּ אַבְנִים הַמְּשַׁקְּעוֹת בְּתַהוּם, וּמֵהֶם יוֹצְאִים מַיִם.

אָמַר רַבִּי אַחָא בְּרַי יַעֲקֹב, בְּשִׁלְשׁ אוֹתִיּוֹת נִשְׁקַע הִתְהוּם, וְנִחְלַק בְּשִׁלְשָׁה חֻלְקִים, וְהֵם עַמּוּדֵי הָאָרֶץ. וְאַחַת לְשִׁלְשׁ מְאוֹת שָׁנָה מִתְרוֹפְפִים מִמְּקוֹמָם, שְׁנֵאמַר (שם טו) הַמְּרַגְזִי אֶרֶץ מִמְּקוֹמָהּ וְעַמּוּדֶיהָ יִתְפַּלְצוּן.

אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזֶר לְאוּ מִהֲכָא מִשְׁמַע, אֶלָּא מִהֲכָא, דְּכַתִּיב (תהלים עז יז) רְאוּךְ מִיָּם אֱלֹהִים רְאוּךְ מִיָּם יַחִילוּ אַף יִרְגְּזוּ תְהוֹמוֹת.

וְהִינוּ דִּתְנִן, אֶלְךָ עֲלָמִין הָיוּ עַד דְּלֹא אֶתְבְּרִי עֲלָמָא, וְזִיו יְקָרִיָּה הָוָה מִתְפַּשֵּׁט וּבְרָא עֲלָמִין, וְסִתִּיר לוֹן, עַד דְּסָלִיק בְּרַעוּתָא קַמֵּיהּ לְמַבְרִי הָאִי עֲלָמָא, וְהָיָא שְׁעֵתָא אֶתְפַּשֵּׁטוּ תְרִין אֶתְוּוֹן מִשְׁמִיָּה, וְקִיָּים לוֹן, וְתִרִין אֶתְוּוֹן אַחֲרָן אֶתְגְּלִיפוּ לְעִילָא וְתַתָּא, חַד גּוֹ חַד. גְּלִיף חַד, וְאַתְחִזֵּר תְּלַת. וְגְלִיף חַד אַחֲרָא, וְאַתְחִזֵּר תְּרִין. עַד דְּסָלְקוּ עֶשְׂרָה. אֶתְפְּלִיגוּ אִינוּן עֶשְׂרָה, וְאַתְחִזְרוּ לְתַלְתִּין וְתִרִין. וְאִינוּן תְּלַתִּין וְתִרִין שְׁבִילֵי דְּחֲכָמָתָא. אֵלִין אֶתְפְּלִיגוּ בְּגִילּוּפֵיהוּ לְעֶשְׂרָה, וְאַתְחִזְרוּ לְאַרְבַּעִין וְתִרִין. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, מָאן דִּישְׁגַּח יִשְׁגַּח בְּכִיעֻתוֹתָא דְּלִבָּא, יִסְתָּים, וְלִית דְּפִתְחִין לֵיהּ. וְעַל הָאִי כְּתִיב (ישעיה מב ח) אָנִי י"י הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן וְתַהֲלִיתִי לְפָסִילִים. וְכַתִּיב (שמות כד) לֹא תַעֲשֶׂה לָּךְ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה.

אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזֶר, הִתְהוּם הָיָה נִשְׁקַע בְּאַרְבַּע אַבְנִים, וְהִטְבְּעוּ לְמַטָּה עַל אֶבֶן אַחַת, שֶׁהוּא הָעַמּוּד, וְעַל זֶה הָעוֹלָם עוֹמֵד. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (איוב לח ו) עַל מָה אֲדַנְיָהּ הִטְבְּעוּ אוֹ מִי יֵרָה אֶבֶן פְּנִתָּה. אָמַר רַבִּי זִירָא, זֹה הוּא אֶבֶן שְׁמִמְנָה הַוּשְׁתַּת הָעוֹלָם, וְעַלֶּיהָ הָעוֹלָם עוֹמֵד, וְהוּא קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, וְהוּא טְבוּרוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּמִמְנָה יֵצְאוּ אַבְנִים הַמְּשַׁקְּעוֹת בְּתַהוּם, וּמֵהֶם יוֹצְאִים מַיִם.

אָמַר רַבִּי אַחָא בְּרַי יַעֲקֹב, בְּשִׁלְשָׁה אוֹתִיּוֹת נִשְׁקַע הִתְהוּם, וְנִחְלַק בְּשִׁלְשָׁה חֻלְקִים, וְהֵם עַמּוּדֵי הָאָרֶץ. וְאַחַד לְשִׁלְשׁ מְאוֹת שָׁנָה, מִתְרוֹפְפִים מִמְּקוֹמָם, שְׁנֵאמַר (שם טו) הַמְּרַגְזִי אֶרֶץ מִמְּקוֹמָהּ וְעַמּוּדֶיהָ יִתְפַּלְצוּן.